

Minnisblað um frumvarpsdrög til breytinga á lögum nr. 129/1997

bj/24.3.2022

Minnisblað þetta er unnið að beiðni lífeyrissjóða sem eru í viðskiptum við Talnakönnun hf.

Þann 22. desember 2021 gaf fjármála- og efnahagsráðuneyti út nýja reglugerð. Samkvæmt reglugerðinni nr. 1589/2021, Reglugerð um breytingu á reglugerð nr. 391/1998, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, með síðari breytingum. var í 1. gr. breytt reglugerðinni frá 1998. Breytingin fólst í því að: „Í stað "25" í 1. mgr. 6. gr. reglugerðarinnar kemur: 20.“

Breytt hljóðar mgr. svo: „Útreikningur á lágmarkstryggingavernd sem lífeyrissjóður veitir skal taka mið af að iðgjald sé greitt í 40 ár og að inngreiðslur hefjist þegar einstaklingur hefur náð 20 til 30 ára aldri.“

Í vinnu við breytingar á samþykktum lífeyrissjóða nú eftir áramótin hafa margir lífeyrissjóðir eðlilega tekið mið af þessari stefnumarkandi breytingu við endurskoðun samþykktu við mótun mótvægisáðgerða sem nauðsynlegar eru vegna upptöku nýrra lífslíkutaflna sem staðfestar voru af ráðuneytinu

Í frumvarpsdrögum til laga sem nú liggur í samráðsgátt segir að breytingar verði á lögum um lífeyrissjóði nr. 129/1997 er meðal annars að finna þetta ákvæði um breytingar á 4. gr. laganna:

„Við mat á lágmarksréttindaöflun skal taka mið af eftirlaunaaldri samkvæmt samþykktum lífeyrissjóð, sbr. 14. gr. laganna, þó skal ekki miða við hærri eftirlaunaaldur en 70 ár.“

Á þessari grein eru að minnsta kosti tveir annmarkar:

Í fyrsta lagi er hvergi skilgreint hvað átt er við með „eftirlaunaaldri“ hvorki í frumvarpsdrögunum né í lögum 129/1997. Almennt hafa lífeyrissjóðir hætt að tala um eftirlaunaaldur heldur er sjóðfélögum frjálst að hefja tölu lífeyris hvenær sem er á ákveðnu aldursbili. Algengt er að miða við að taka lífeyris geti hafist á aldursbilinu 60 til 80 ára. Þá eru réttindi í til lífeyris mismunandi eftir því hvenær á aldursbilinu taka lífeyris hefst, reiknað út frá ákveðnum viðmiðunaraldri, en hann gæti reikningslega verið hvaða aldur sem er á bilinu 60 til 80 ár í þessu dæmi. Í raun hafa sjóðfélagar í sífellt meira mæli nýtt sér þetta kerfi sveigjanlegs aldurs við töku lífeyris.

Í öðru lagi mætti skilja setninguna þannig að miða ætti við viðmiðunaraldur útreiknings, sem hjá mörgum lífeyrissjóðum er 67 ár. Ef það er hugsunin þá er áður nefnd breyting á reglugerð marklaus orðin og starf margra lífeyrissjóða nú í vor unnið fyrir gíg.

Vandséð er hvaða tilgangi þessi viðbót á að þjóna. Í lögum nr. 129/1997 segir nú:

„Lágmarkstryggingavernd sem lífeyrissjóður veitir miðað við 40 ára inngreiðslutíma iðgjalds skal fela

í sér 56% af þeim mánaðarlaunum sem greitt er af í mánaðarlegan ellilífeyri ævilangt frá þeim tíma sem taka hans hefst ...“ Þetta ákvæði er ekki mjög skýrt og ekkert tilgreint um hvaða árabíl skal miða við, en reglugerðin skýrir það sem fyrr segir. Fyrirhuguð breyting nú stefnir þvert gegn ákvörðun ráðuneytisins í desember síðastliðnum og myndi spilla þeim grunni sem margir lífeyrissjóðir hafa í góðri trú byggt ákvarðanir sínar á síðan.

Virðingarfyllst,

A handwritten signature in blue ink, reading "Benedikt Jóhannesson". The signature is fluid and cursive, with a small flourish at the end.

Benedikt Jóhannesson, Ph. D.